

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Päikesepark maaparandussüsteemi maa-alal

Merly Kiisler

Põllumajandus-ja Toiduamet / peaspetsialist

11.01.2022

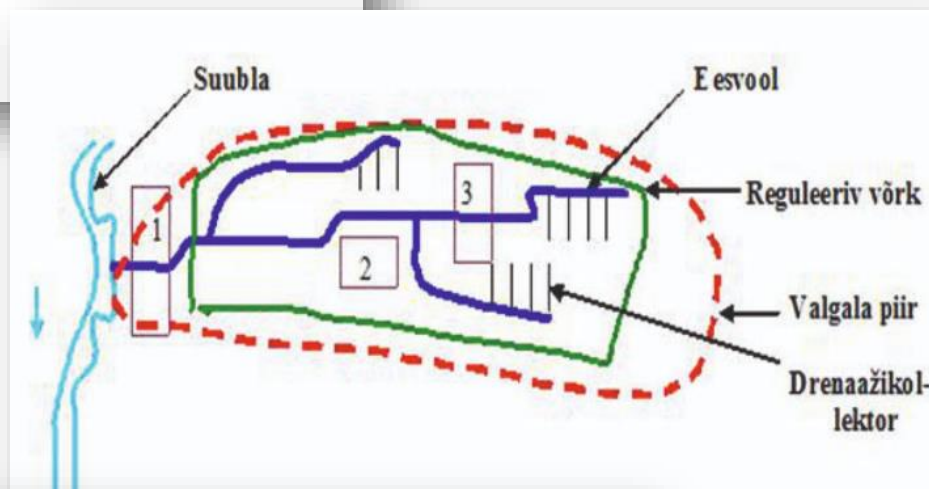
Lühendid

PTA

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

MPS – maaparandus-
süsteem

PP – päikesepark

Tänased teemad

- Mida on ühist PTA-I ja PP-I
 - Mis on maaparandus ja kuidas PP võib seda mõjutada
 - Mis on PTA eesmärk PP kooskõlastamisel
 - Mida silmas pidada PP rajamisel MPS-i maa-alale
 - Kas PP sobib MPS-ga maale
- Kokkuvõte

Mida on ühist PTA-l ja päikesepargil

- PP rajatakse põllumajandusmaale.
- Suurele osale põllumajandusmaale on rajatud eelnevalt MPS-id.
- PTA on haldusmenetlust läbiviiv ning järelevalvet teostav pädev asutus, kelle üheks ülesandeks on tagada MPS-ide toimimine.

Millest koosneb MPS -1

- Eestis on rajatud peamiselt **kuivendussüsteem**, mis koosneb eesvoolust ja MPS-i maa-alast ehk reguleerivast võrgust. (on ka maa veerežiimi kahepoolse reguleerimisega süsteeme ja niisutussüsteeme)
 - ✓ **Reguleeriv võrk** (koosneb drenaažitorudest, -kaevudest ja kraavidest), mis on rajatud liigvee vastuvõtmiseks.
 - ✓ **Eesvool** (kraav, süvendatud jõgi, ka kollektoreesvool), mille kaudu juhatakse liigvesi kuivendusvõrgust ära.

Eesvoolu kraav, kuhu juhatakse kollektori suudme kaudu reguleerivast võrgust kogutud liigvesi

Millest koosneb MPS -2

Nähtavad, maapealsed osad:

- Suudmed
- Kuivenduskraavid/ eesvoolud
- Kaevud (ühendus-, neelu-, kraavi- ja düükri kaevud)

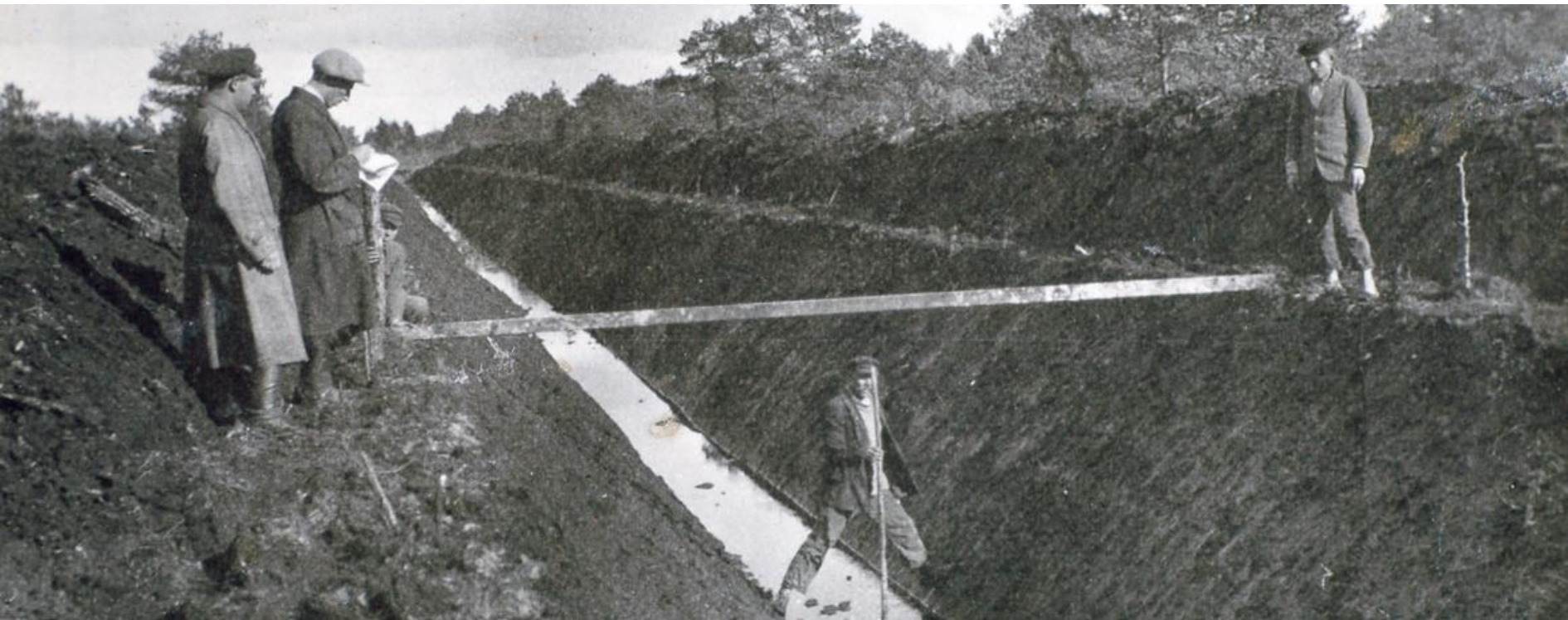
Nähtamatud, maa-alused osad

- Maa-alused kaevud
- Dreenid/ kollektorid

Ajalugu ja tänapäev-1

- MPS-id ehitati valdavalt aastatel 1965–1985, kui
- MPS-de rajamisel ei olnud vaja arvestada kinnistu piiridega, sest maa kuulus riigile, mistõttu
 - ✓ arvestati vaid vee äravoolu võimaluste ja majandi piiridega ja
 - ✓ rajati väga suured süsteemid, mis täna kuuluvad väga paljudele maaomanikele.

Ajalugu ja tänapäev-2

Selleks, et MPS töotaks tõrgeteta, on MPS-i vaja **hooldada**

- ✓ Tänapäevsed maaomanikud on saanud kingituseks kuiva maa koos MPS-ga, kuid
- ✓ maaomanikel ei ole (MPS-i rajamise ajaloost tulenevalt) omavahelisi lepinguid MPS-i hooldamiseks.
- ✓ Kuivendussüsteem töötab tervikuna, mistõttu ühe maaomaniku hooldustööde tegemine või tegematajätmine võib mõjutada väga paljude maaomanike vara.

Kaader filmist „Tõde ja õigus“

Vahekokkuvõte

- MPS-d on pindalalt suured
- MPS-del on palju omanikke
- MPS-i tõrked ei mõjuta ainult ühe maa kuivendusseisundit, vaid lisaks ka naabrite maid
- Seetõttu on maaparandusseadusega sätestatud nõuded, millega kitsendatakse maaomaniku tegevust MPS-il ja öeldakse, kus tuleb arvestada teiste maaomanike huvidega
- PTA aitab tagada teiste maaomanike huvide kaitse

Mida on ühist/erinevat PP-I ja MPS-I

Ühine:

- Mõlemad moodustavad nõ võrgu ja
- katavad suure maa-ala.
- Mõlemad on maaomanikule väärtus.

Erinev:

- PP on peamiselt maa peal ja
- MPS on peamiselt maa all.

Otsene **kokkupuutepunkt** PP-ga on MPS-ile **ohukoht**

- kokkupuude PP-ga (vaiad, kaablid) toimub maa all ja on nähtamatu
- Drenaažirikkeid on keeruline kohe tuvastada
- Pikemaajalise rikke korral MPS amortiseerub

Muu ehitise kooskõlastamise põhimõtted

Üldiselt on muu ehitise kooskõlastamisel kaks võimalikku lahendust sõltuvalt sellest, kas MPS ja muu ehtis saavad koos toimida või mitte (sõltuvalt muu ehitise eripärast ja konkreetse asukoha MPS-i rajatistest).

1. Muu ehitise rajamisel arvestatakse MPS-iga ja MPS jääb toimima ka koos muu ehitisega.
2. MPS rekonstrueeritakse iseseisvalt toimivaks ja ehitusalusel maa-alal loetakse MPS-i kasutusotstarve lõppenuks.

Päikesepargi puhul on PTA seisukohal, et

- PP on oma olemuselt pikaajaline ajutine ehtis.
- Erinevalt muudest suure pindalaga ehitistest, saab PP ja MPS koos toimida, kui PP rajamisel arvestatakse MPS-i rajatistega.

PTA eesmärk PP kooskõlastamisel

PTA eesmärk on tagada MPS-i toimimine selliselt, et

- on kaitstud **naaber**kinnisasjade maaomanike huvid
- rajatava PP maa-alal toimib MPS nii PP tööea **vältel** kui ka peale PP tööea **lõppu**. Ehk peale PP on maa endises seisus ja seal saab jätkata eesmärgipärast tegevust (maa harimist).

Selle eesmärgi täitmiseks PTA

- annab kooskõlastamisel **tingimused**, mis tagavad MPS-i toimimise ja
- teeb **järelevalvet**.

Foto: Peeter Ernits

Mida PTA kooskõlastamisel kaalub

- Kas kavandatav tegevus **mõjutab** maaparandussüsteemi toimimist negatiivselt.

Kui **jah**, siis:

- kas kavandatavat tegevust **saab lubada** teatud **tingimustel**, millega tegevuse kavandaja peab arvestama;
- kas kavandatavat tegevust **saab** lubada vaid siis, kui maaparandussüsteem eelnevalt **rekonstrueerida**;
- kas ka siis, kui maaparandussüsteem eelnevalt **rekonstrueerida**, **ei saa** kavandatavat tegevust lubada (*keelduv kooskõlastus*).

Dreenide paiknemine

- Dreenid rajati valdavalt 1,0 m sügavusele, kohati 0,9 m (dreenide alguspunktid ülesvoolu) ja kohati veidi sügavamale.
- Dreenide sügavus ajas ei muutu, kuid erandiks on turbamaa, kus ülemine huumuskiht aja jooksul õheneb
- PTA maakondlikes arhiivides on säilinud suurem osa MPS-i projektidest ja MPS-i ehitamisel tehtud **teostusjoonistest**.
- Kuna ehitati valdavalt 40-60 aastat tagasi, siis on teostusjooniste täpsus vastava aja kohane (plaaniliselt võib nihe olla üle 10 m).

Dreenide asukoha täpsed andmed puuduvad.

Täpsed andmed saab vaid uurimistöödega, mille tellib PP kavandaja ehk maaomanik.

Kooskõlastuse tingimused

- Selgitada välja MPS-i rajatiste **täpne paiknemine**, selleks teha uurimistööd, mis esitada PTA-le
- Tagada võimalus MPS-i **hooldada** ka PP ajal. Projektis kajastada lahendused MPS-i rajatiste (kollektori, kaevu, truubi, eesvoolu) vajalike hooldustööde tegemise võimaldamiseks.
- Kaablite **ristumised** dreenide, kollektorite ja kraaviga/eesvooluga lahendada selliselt, et kaabel on allpool (dreenist/kollektorist 0,5 m, kraavist/eesvoolust 1,0 m). Näha ette kaablikaitsemeetmed.
- MPS-i kahjustamise korral nii PP ehitamise ajal kui ka selle järgselt tuleb kahjustatud MPS-i osad asendada ja **korda teha**.
- (Keerulisemates olukordades) kaasata **MATER spetsialist***
- Kui projektlahendus ei võimalda MPS-i toimimist, siis tuleb MPS rekonstrueerida

** maaparanduse alal tegutsevate ettevõtjate registrisse kantud uurimise, projekteerimise, ehitamise või omanikujärelevalve ala spetsialist*

Kas PP sobib MPS-iga maale

Plussid

- Rohumaa seob orgaanilist süsinikku, mistõttu muld paraneb.
- Peatub pinnase (tuule)erosioon
- PP-i maa-ala niitmine takistab maa võsastumist.
- Põllumajandusmaa on väärtus omaette.

Miinused

- MPS annab sellele veel lisaväärtuse.
- PP-des energia tootmise ajal ei saa seda maad kasutada põllumajanduslikult.
- Ka põhjalik uurimistöö ja hoolas ehitamine ei taga 100% MPS-i kahjustamise vältimist.
- PP ajal on MPS-i hooldamine raskendatud.

Kuhu PP sobib

- jäätmaa (endised prügilad, suletud kaevandused, ...?)
- tootmishooned (katused)

Kokkuvõte

- Põllumaa ja toimiv MPS on väärtused, mida tuleb hoida.
- PTA saab kaitsta MPS-i, kuid ei saa kaitsta põllumaad selle kasutamisest muul otstarbel kui maatulundusmaa.

PÕLLUMAJANDUS- JA TOIDUAMET

Aitäh!

merly.kiisler@pta.agri.ee